

РЕЦЕНЗІЇ

КОМПЛЕКСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мігряєва С.І.,

*директор Регіонального філіалу
Національного інституту стратегічних досліджень
в м. Ужгороді при Президентіві України,
Заслужений діяч науки і техніки України;*

Лазур Я.В.,

*доктор юридичних наук, професор
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Автор нового дослідження «Словацька Республіка: інститути захисту прав і свобод людини та громадянина»¹ Вікторія Турияниця - один із провідних вітчизняних науковців у полі зору яких знаходяться постсоціалістичні країни, що межують з Україною на Заході, зокрема Словаччина. На рахунку даного дослідника чимало наукових статей та три книги у цьому плані.

Нове видання є результатом дослідження проблеми, яка гостро постала в постсоціалістичних країнах, - забезпечення прав і свобод людини та громадянина та механізм їх захисту.

Роботи такого типу слід вітати, бо вони мають не тільки теоретичне, а й суто практичне значення, в тому числі й для України, яка проходить нелегкий шлях свєроінтеграції.

Вікторія Турияниця чітко окреслила проблему дослідження. Відповідно до мети побудувала і структуру роботи, яка складається зі вступу, двох розділів, висновків і списку використаних джерел і літератури. Дослідниця на основі великого обсягу першоджерел, наукової літератури і статистичних даних розкрила судові та позасудові інститути захисту прав і свобод людини в Словацькій Республіці, їх трансформацію відповідно до нових вимог сьогодення, комплексно проаналізувала дану проблему як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях.

Два розділи, що складаються з окремих параграфів, підпорядковані логіці розкриття суті складових комплексного механізму захисту прав і свобод людини та громадянина у посттоталітарній Словацькій Республіці. Перший розділ дослідження розкриває судову систему як основний гарант захисту прав і свобод. У цьому плані автором дослідження проаналізовано Конституційний Суд і суди загальної юрисдикції Словаччини, а також Європейський суд з прав людини як міжнародний механізм захисту прав громадян даної країни. Науковець робить переконливі висновки, що зміни, які відбулися в плані реформування судової системи Словацької Республіки, носять системний характер і спрямовані на довіру громадян до судової системи країни, справедливого та оперативного розгляду їх звернень, а також спрямовані на забезпечення інституційної незалежності судів загальної юрисдикції та підвищення ефективності правосуддя.

Другий розділ присвячений позасудовим органам та установам захисту прав і свобод. У ньому проаналізовано такі інститути: прокуратура, поліція, уповноважений з охорони прав людини (омбудсмен), Словацький національний центр з прав людини та Центр правової допомоги. Автор робить відповідні висновки щодо трансформації наявних інститутів і тих, що були утворені відповідно до вимог Європейського Союзу в процесі євроінтеграції Словаччини.

Дослідниця В.Турияниця вперше детально проаналізувала інститут омбудсмєна (його створення, діяльність, ефективність та шляхи вдосконалення) у вітчизняній правовій науці, а також громадські установи, про які у вітчизняній літературі мова не велася. У роботі введено і проаналізовано чимало нових даних - фактів, положень, статистичних даних та висловлені автором обґрунтовані думки. Дослідження носить комплексний характер і базується на великому фактичному матеріалі – першоджерелах, статистичних даних та наукової літератури. У роботі подано чотири змістовні таблиці, які підсилюють положення та висновки дослідниці.

Зроблений аналіз інститутів захисту прав і свобод людини та громадянина дав підстави зробити В.Турияниці чіткі та логічні висновки з досліджуваної проблеми та спроектувати їх у площину використання реформ Словаччини для України, зокрема в плані організаційної структури, обсягу юрисдикції, поділу повноважень та процедури провадження, що сприятиме гармонізації життя в Україні, зміцненню і розширенню демократії, незалежності владних гілок та подальшого формування правової свідомості і правової культури всіх суб'єктів правовідносин.

Враховуючи актуальність рецензованої роботи та комплексний підхід до даної проблеми, дослідження В.Турияниці є доброю підмогою в реформуванні судової системи в Україні, джерелом подальшого вивчення постсоціалістичної Словаччини для науковців, аспірантів, викладачів, студентів юридичних факультетів та юристів-практиків.

¹ Турияниця В.В. Словацька Республіка: інститути захисту прав і свобод людини та громадянина. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2012. - 80 с.